

Mondok Anita

Nemzetközi képzési modellek tapasztalatai és hasznosíthatósága a duális és kooperatív képzésben

Anita, Mondok

The Experience and the Usefulness of International Training Models in Dual and Cooperative Training

Bevezetés

TÁMOP-4.1.1.F-14/1/KONV-2015-0016 Duális és kooperatív képzések fejlesztése a Szolnoki Főiskolán c. projekt IV. alprojektje keretében intézményünk duális és kooperatív képzésben érintett oktatói és adminisztratív személyzete vett részt egy négy országot (Németország, Dánia, Svédország és Lengyelország) átölelő tanulmányúton. Ennek elsődleges célja az adaptálható jó gyakorlatok azonosítása és abból a Szolnoki Főiskola számára alkalmazható duális modellé fejlesztése volt. A tanulmányút során hat intézmény került meglátogatásra, amelyek a Főiskola alapképzési szakjaihoz kapcsolódóan kerültek kiválasztásra. A hagyományosan erős duális képzést kínáló Németország mellett Dánia és Svédország a kooperatív képzés kiterjedtsége miatt volt kitűnő célterület, míg Lengyelországban a duális képzés penetrációja hasonló hazánkéhoz, így megfelelő benchmarkot jelentett. A következőkben az egyes intézményekben tapasztaltak összefoglalására kerül sor.

Kulcsszavak: duális képzés, kooperatív képzés, képzési rendszer

AZ ALPROJEKT NEMZETKÖZI TAPASZTALATSZERZÉSI TEVÉKENYSÉGE

Kassel Universitat

(Kassel, Németország)

Az intézmény képzési rendszere

Közel 25 000 hallgatói létszámmal működő 1971-ben alapított németországi egyetem. Tizenegy karán alap, mester és doktori képzéseket folytat. A művelt tudományterületek: bölcsészettudományi és társadalomtudományi; közgazdasági, üzleti és jogi; természettudományi és matematikai; gépészeti és számítástechnikai; építészeti, városrendezési és tájrendezési; agrár-ökológiai és környezetvédelmi; képzőművészeti.

Duális képzésre azért alkalmas, mert kutatóközpontjai a tudományterület vállalataival is szoros kapcsolatban állnak, nemcsak a kutatási eredmények hasznosításában dolgoznak együtt, hanem az együttműködés a képzésre is áttért és nem állt meg a diplomamunkánál, hanem azt előkészítve, annak eredményességét célozva az alsóbb évfolyamokban is hasznosnak találták a vállalati közvetlen tapasztalatok megszerzését és megszervezését.

Ezt a célt szolgálta egy, az egyetemi és vállalkozási partnerségről szóló projektjük a University-Enterprise Partnerships (UEPs), amelyben a partnerségek típusait azonosították be és jó gyakorlatként adták tovább.

Szakmai gyakorlatok rendszere

Az általános németországi elvárásoknak megfelelően a képzés rendkívül gyakorlatorientált. A 6 szemeszteres képzés ideje alatt a hallgatók több gyakorlaton vesznek részt, melyek mind időtartamban, mind minőségben meghaladják a Magyarországon szervezett gyakorlatok színvonalát. Már a 2. szemesztert követő nyáron 3 hónapos belföldi gyakorlaton kötelesek részt venni, a 4. szemesztert pedig – melyet kötelezően külföldön töltenek – 3 hónapos gyakorlat követi. Minden hallgató magának keresi meg a gyakorlati helyet, melynek komoly szakmai kritériumoknak kell megfelelnie.

A hallgatóknak kötelező szakmai gyakorlaton kell részt venniük a képzés során. A diploma megszerzésének feltétele a gyakorlati modul teljesítése. A gyakorlati helyet a hallgató keresi meg. A teljesítendő óraszám függ a szaktól. Például közgazdasági alapképzésben 360 óra a kötelező óraszám. A Business Law képzésben 810 óra. A gyakorlatok a 3. szemesztertől kezdődnek, és két vállalatnál is teljesíthetők. A gyakorlati program egy részét külföldön is lehet tölteni. A sikeres teljesítésről írásos jelentést készít a gyakorló helyszín. A gyakorló helyet egy szakmai bizottság auditálja, hogy mennyire felel meg az egyetem elvárásainak. A gyakorlat teljesítésért szintén kreditet kapnak, de ez a kreditszám nem része az összkreditnek. A hallgatók a szakmai gyakorlatukat nem szemeszter közben, hanem egy-egy szemeszter után teljesítik. Évközi szakmai gyakorlat, mint tantárgy nem épül be a félévi oktatási rendszerbe.

A 4. külföldi szemesztert a hallgatók az egyetem partnerintézményeinél töltik, melyek a világ számos országában megtalálhatóak, pl. Kínában, Spanyolországban, Kanadában, az Amerikai Egyesült Államokban, de akár Magyarországon is. A 3 hónapos külföldi

gyakorlatot általában ugyanabban az országban töltik, mint ahol tanulmányaikat folytatták.

Nagyon jó megoldásnak tartom, hogy már a második szemesztert gyakorlat követi, hiszen amikor a tanulmányok során a szakmai tárgyakhoz érnek, sokkal nagyobb szakmai rálátással rendelkeznek, mint pl. azok a magyar hallgatók, akik tanulmányaik során csak néhány napos, esetleg hetes gyakorlaton vettek részt, ráadásul legtöbbször alacsony, diplomát nem igénylő munkakörben dolgoztak.

A kötelező külföldi gyakorlat során lehetőségük van az általuk választott idegen nyelv (legtöbbször angolt, ill. francia, spanyol és kínai nyelvet tanulnak) tökéletesítésére, egy idegen kultúra megismerésére, mely szintén óriási előnyt jelent később a munkaerőpiacon.

A letöltött gyakorlatokról 10 oldalas beszámoló kell írniuk, melyet az internetre is feltöltenek. A hallgatókra motiváló erővel hat, hogy bárki számára elérhető a beszámoló, így a dolgozatot nem csak összedobják, hanem komolyan kidolgozott munkákat adnak le.

Az eredeti példányokat a könyvtárban őrzik, ahol az őket követő hallgatóknak lehetőségük van országonként keresni a dolgozatok között. Ezt nagyon jó ötletnek tartom, hiszen előre tájékozódhatnak a külföldi lehetőségekről, segíti őket a döntésben is.

A gyakorlati hely kiválasztásában segít a főiskola karrier-tanácsadó munkatársa is, aki felelős az ún. Individual Career Coaching programért. E program keretében felméri az egyes hallgatók képességeit, érdeklődési körét, lehetőségeit, és segítenek az ideális gyakorlati hely kiválasztásában. Félévente egyszer célkitűző elbeszélgetésre hívják a hallgatókat, próba-állásinterjúkat tartanak, felkészítik őket a felvételi eljárásra, a rájuk váró üzleti életre.

A gyakorlatorientációt mutatja az a tény is, hogy minden képzésben rendkívüli szerepet kap a modern technológia, azaz azokkal a technikai

eszközökkel ismertetik meg a hallgatókat, melyekkel az üzleti életben is dolgozni fognak, pl. laptop, táblagép, videokamera, stb. Az elméleti oktatás is rendkívül gyakorlatközpontú, ezt jól mutatja pl., hogy *Informatika* tantárgy helyett *Adatelemzés Excel-lel* tanítanak.

Tehetséggondozás

A Kasseli Egyetemen a hallgatók tehetséggondozása 2 fő területre koncentrálódik a duális és kooperatív képzésben. A kiemelkedően tehetséges hallgatók számára nyújtandó ösztöndíjakkal illetve helyi rész munkaidős munkavégzésben valamint külföldön való egyetemi és gyakorlati részképzésekkel valósul meg. Az ösztöndíj és a rész munkaidős munkavégzés hozzájárul a tanulmányok finanszírozásához. A rész munkaidős munka és a külföldi gyakorlat segíti a végzést követően munkahelytalálásban, mivel gyakorlati tapasztalatra tettek szert. A külföldi egyetemi tanulmányok és gyakorlati tapasztalatok az idegen országban való helytállás során a hallgatók olyan kompetenciákat fejlesztenek ki, amelyek elengedhetetlenek napjaink multinacionális üzleti életében résztvevőknek.

A duális és kooperatív képzés finanszírozása lehetséges forrásai

Az egyetemen Németország iparilag egyik legfejlettebb régiójában helyezkedik el, ahol a termelésen kívül jelentős kutatási-fejlesztési-innovációs tevékenység is jellemző. Ennek köszönhetően, különösen a műszaki területhez kötődően, komoly igény van a jól képzett, vállalati specifikumokat ismerő mérnökökre. Ennek biztosítása érdekében a vállalkozások - kapacitásai függvényében – biztosítják a duális gyakorlati lehetőséget a jelentkező hallgatók számára. A képzések többsége államilag finanszírozott.

A duális képzési forma kifejezetten a műszaki (építészet, gépészet, informatika) valamint az agrártudományi területen jellemző.

A duális képzések finanszírozását a vállalkozások elsődlegesen a saját költségvetésükre alapozva biztosítják, viszont a német szakképzési jogszabályok adta lehetőségeket kihasználva évente két hallgató duális képzése az állam által finanszírozott a költségek elszámolásával és a járulékok leírásával. A hallgatók a gyakorlati időre a vállalkozástól gyakornoki díjban részesülnek, aminek a minimális összege a német minimálbér 50%-a. A díjazást a hallgatók csak a gyakorlati időre vonatkozóan kapják. A gyakornokok mentorálásáért a vállalat az államtól további járulékkedvezményt kap, amelynek a mértéke a hallgatói foglalkoztatástól függően változó mértékű.

Lillebaelt Academy

(Odense, Dánia)

Az intézmény képzési rendszere

A dán intézménybe már a felvételnél fel kell tüntetni a gyakorlóhelyet, amely vállal egy minimum ösztöndíj kifizetést havonta, ugyanakkor elvár tanulmányi teljesítményt. Párhuzamosan tanulnak és dolgoznak. „Activity Model”-nek nevezik, mert tanulásra ösztönöz, amiből a képzés végén majd tudományos eredményekre is számíthatnak. A menedzsment területén is alkalmazzák a párhuzamos oktatás-munka modelljüket, de nagyobb részben a közigazgatás, egészségügy, oktatás és a szociális munka területén vált már be.

Szakmai gyakorlatok és szakmai partnerség rendszere

A dán oktatás előírja, hogy a felső oktatási képzéseknek tartalmaznia kell gyakorlati képzést is. A gyakornoki időszak hossza függ a választott szakterülettől.

A hallgatóknak így a felsőoktatási képzéshez szükségük van egy gyakornoki helyre, amit már a jelentkezéskor meg kell jelölniük.

A hallgatók 20%-a nemzetközi, így több mint 20 nyelvet beszélő emberi erőforrást jelentenek a környék munkaadói számára. Az intézmény az alábbi lehetőségeket kínálja szakmai együttműködésre:

- projekt-együttműködés: számos formában megvalósulhat, legjellemzőbb, hogy hallgatók egy csoportja dolgozik a cég által adott projekten (pl. piackutatás). A megvalósítandó feladatban a cég és a hallgatók megegyeznek, konkretizálják a részfeladatokat és az eredmények közlésének módját.
- innovációs projektek: különböző témakörben és megvalósítási időben is végezhető ilyen együttműködés, például:
 - o 48 órás innovációs rendezvény: gyakorlatilag olyan kétnapos ötletbörze, ahol a hallgatók a vállalat számára újszerű megoldásokat keresnek.
 - o Inno12: intenzív 12 órás innovációs rendezvény, amely keretében a hallgatók újratervezik a vállalat termékeit, eljárásait, marketing stratégiáját, stb.
 - o InnoEvent keretében az Academy and University College Lillebaelt hallgatói az Odense University Hospital által adott, egészségügyi feladatokon dolgoznak.

Szakmai gyakorlat

A gyakorlat során a hallgatók az adott vállalkozás csapatának részévé válnak 3-7 hónapos időszakra, a hallgatók egyéni képzési programjának megfelelően. A hallgatók előre kiadott feladatokon dolgoznak, de emellett

részt vesznek a napi operatív feladatok ellátásában is a munkahelyen.

Hallgatók részmunkaidős foglalkoztatása

A karriercentrum hallgatói nyilvántartással rendelkezik, vagyis gyakorlatilag közvetítőirodaként funkcionál a cégek és a hallgatók között a megfelelő munkahely és munka megtalálásában.

Tehetséggondozás

University College Lillebaelt felsőoktatási intézményben Odense-ben a tehetséggondozás a kooperatív képzésben már az első évfolyamosok első félévében a képzés kezdetén elindul a képzésbe integrált vállalati gyakorlati példák és feladatok révén. Konkrét példa erre az a hallgatói feladat, amely során vállalatok piacfejlesztéséhez szükséges piackutatást konkrét vállalati termék új piacra való bevezetését megelőzően a potenciális fogyasztók megkérdezését oktatói mentorállással hallgatói csoportok végzik. Másik ilyen konkrét kooperatív képzésű gyakorlati példaként említették, hogy a hallgatóknak a Lego vállalat számára potenciális jövőbeli problémákat kellett projekt feladatként felvetniük és megoldásokat kidolgozni rájuk.

A duális és kooperatív képzés finanszírozása lehetséges forrásai

A duális és kooperatív képzések finanszírozásának dán gyakorlata szerint a duális képzési formában lévő hallgató a gyakorlati helyet biztosító vállalkozással olyan szerződést köt, amely a vállalat által meghatározott tanulmányi teljesítmény függvényében határozza meg az alkalmazás lehetőségét és a díjazás mértékét. A hallgatók ilyen jellegű díjazása a teljes tanulmányi időszakra vonatkozik, amely magában foglalja a főiskolán (akadémián) és a kapcsolódó gyakorlati helyen eltöltött időt is. A hallgatói duális szerződések nem uniformizáltak, eltérő

idejűek lehetnek, de minimum a hagyományos tanulmányi időszak idejét ki kell tenni.

A gyakorlatot biztosító vállalkozás a hallgatóval kapcsolatos költségeinek elszámolása mellett támogatást igényelhet az államtól a szakképzés biztosítására és a duális képzésben lévő hallgatókat mentoráló dolgozók munkából történő kivonásából származó veszteségeinek fedezetére. Ezt az állami támogatást az esetek többségében a vállalkozások megkapják.

University of Copenhagen

(Copenhagen, Dánia)

Az intézmény képzési rendszere

Dánia legnagyobb egyeteme, közel 40 000 hallgatóval. Számos képzési programja között található elméleti, akadémiai jellegű, egymásra épülő, több szintes, nyári egyetem, továbbképzés. A duális képzéshez az a kezdeményezésük áll a legközelebb, amely egyfajta hidat épít a munka világa és a kutatások között. A hallgatók a képzési idő végén járnak párhuzamosan az intézménybe és a vállalkozásokhoz, tapasztalatot szerezni, majd a közösen kialakított témában vizsgálatokat végezni. Az intézmény érdekessége a nagyszámú online tanfolyam is.

Szakmai gyakorlatok rendszere

A vizsgált intézmény gyakorlatszervezési módszertana megegyezik a Szolnoki Főiskola gyakorlataival, adoptálható jó gyakorlat az adott intézményben nem volt azonosítható.

A kutatások során kialakult vállalati kapcsolatokat felhasználják a gyakorlat-szervezésben.

A hallgatók a képzésük végén szakmai gyakorlatot végeznek egy vállalkozásnál, ahol egy-egy témában végeznek kutatásokat, illetve feladatokat. A szakmai gyakorlat mellett diák asszisztensként is dolgozhatnak a

vállalkozásoknál. Valamint mentori program van a mesterképzésben résztvevők részére. Konkrét duális képzési programjuk nincs, de a hallgatók a szakmai gyakorlat, illetve a kutatásokba való bekapcsolódással felkészülhetnek a munkavilágára.

Képzésfejlesztés

A koppenhágai egyetemen létrehoztak egy Duális Karrier ~ Spouse Network elnevezésű kezdeményezést, melynek lényege, hogy támogassa azokat a növekvő számú nemzetközi munka-vállalókat illetve ezek családját, akiket a koppenhágai egyetem duális képzésre felvesz. Ennek a hálózatnak a lényege, hogy támogatást nyújtson és felhívja a figyelmet a networking/kapcsolatkötés fontosságára Dániában. Bár egy új országba való költözés rendkívül izgalmas esemény, ugyanakkor rengeteg új kihívást is tartogat. A Duális Karrier ~ Spouse Network hálózat pontosan ezekben a kisebb kezdeti nehézségek leküzdésében áll rendelkezésre. Amik-ben részletes támogatást nyújtanak: az álláskeresésben workshopokon keresztül, a személyes coaching és hálózati találkozókon; információnyújtás és tippek a dániai tartózkodáshoz; társasági események, mint például a közös ebédek, mozi, túrák Koppenhágába stb.; egyetemi órák-ra való regisztrálás, amelyeket a munkavállalóknak és az őik partnereiknek ajánlanak.

A szervezet egyik legfontosabb küldetése a karrier konzultáció, amelynek lényege, hogy a külföldi munkavállalók mielőbbi dániai elhelyezkedését segítse. A karrier konzultáción belül a következőkben nyújtanak segítséget: állásinterjúkra való felkészítés, személyre szabott karrier konzultáció, kompetenciák felmérése és lehetséges karrier lehetőségek feltérképezése, személyiségi tesztek végzése, motivációs levél-, valamint önéletrajzírás fejlesztése.

A duális és kooperatív képzés finanszírozása lehetséges forrásai

Az intézmény egyetemi jellegénél fogva inkább elméleti tudásban részesíti a hallgatóit a főiskolai (akadémiai) képzésekhez képest. A hallgatók a tanulmányi időszakuk végén töltik le a gyakorlati idejüket (3-7 hónap) mind az alap-, mind a mesterszakokon. A hallgatók minimális díjazásban részesülnek, amely a dán minimálbér 60%-a, ennek fejében a vállalkozások elvárják a képzés során tanult gyakorlatban történő hasznosítását, tehát elvárják az egyetemtől a gyakorlatban közvetlenül hasznosítható ismeretek oktatását. A vállalkozások általában egy, maximum két hallgatót foglalkoztatnak –vállalati mérettől függően szakterületenként, így a gyakorlatoztatást nagyszámú vállalati partneri kör képes csak biztosítani.

Högskolan Väst

(Trollhättan, Svédország)

Az intézmény képzési rendszere

Az integrált modell képviselője az egyetem. A 12000 hallgató több kampuszban tanul a főként a társadalomtudományok és az egészség-tudományok területén. A munka, a munkáltatás hangsúlyos szerepet kap az intézményi filozófiában, a munkával integrált képzés a mesterszakokban és a PhD képzésben teljesedik ki. Ha a hallgató érzi, hogy hasznos, amit tesz, motiváltabb lesz, a tézisei elkészítése során nagyobb teljesítményt fog nyújtani. A vállalati partnerek csak a képzés első éve után jelennek meg a hallgatói kapcsolatrendszerben.

Szakmai gyakorlatok rendszere

Az egyetem egyik jelentős szakterülete a work integrated learning (WIL) és a kooperatív képzések módszertanának kutatása. Ebből adódóan rendkívül kiterjedt vállalati kapcsolatrendszerrel rendelkeznek. Jelenleg 37 ország 275 intézményével állnak szakmai kapcsolatban.

Ezeket a kapcsolatokat használják fel a gyakorlatszervezésben is.

Az egyetemen 10 éve folyik duális képzés. A gyakorlati képzésbe a hallgatók az első év után kapcsolódnak be. A duális képzésben csak a tehetséges, és jól tanuló diákok léphetnek be, akiknek így a képzési idejük meghosszabbodik. Ezek a hallgatók a gyakorlati képzés idejére fizetést is kapnak.

Természetesen a többi hallgatónak is van lehetősége gyakorlati időt tölteni egy-egy vállalatnál. Az intézmény kiterjedt vállalati kapcsolatokkal rendelkezik, mert az egyik kutatási témája is az ilyen típusú oktatás hatásai.

Tehetség gondozás

Högskolan Väst felsőoktatási intézmény Trollhättan-ben a svédországi duális képzés „anyain-téménye”. A tehetséges hallgatók vehetnek részt a duális képzésben, amely keretében minden nyáron 10 hetet vállalatoknál tölthetnek a gyakorlati tudnivalók elsajátításával. Erre az időszakra a hallgatók fizetést kapnak és képzésük időtartama 1 évvel meghosszabbodik. Az elsajátított gyakorlati tapasztalatok által a végzést követően könnyebben helyezkednek el a munkaerő-piacon. A felsőoktatási intézményben a duális képzésű hallgatók olyan projekt-munkákat kapnak ahol a projekt team tagok különböző tudományterületről kerülnek ki, így egy-egy kérdés multidiszciplináris megközelítésével találnak megoldást. Ez a szemléletmód is segíti a vállalati kultúra elsajátítását.

Képzésfejlesztés

A fő alapelv az intézmény működésében, hogy a tudás megszerzése nemcsak felsőoktatási intézményekben történik, hanem azokon kívül is. A képzési programokba integrált munka remekül példázza az oktatási intézmények és a rajtuk kívül álló világ kapcsolódását.

A munkába integrált tanulás az élénk tapasztalatcseréről, elmélet és gyakorlat egymásra hatásáról és az aktivitásról szól. A University West az oktatáson és kutatáson keresztül járul hozzá a tanuláshoz, így egyaránt fejleszti az egyént és a közösséget.

A tanulóval integrált munka a University West mindenén átívelő profilja. 2002 óta, amikor a svéd kormány megbízta az egyetemet azzal a feladattal, hogy kifejlessze ezt a képzési rendszert, ez határozza meg az egyetemen az oktatás minden területét. A működésük sarokköve az emeltszintű tudás, mely komplex problémák megoldását jelenti.

A külső partnerekkel való együttműködés és gondolatcsera segíti az egyetemet, hogy az egyre magasabb minőség elérésében. Egyre nagyobb hatással van az egyetemre az a magas szintű gyakorlati tudás, amelyet a partnerektől szereznek, és beillesztenek az elméleti tudásanyagba. A tanulásba integrált munka fontos elvárást jelent az egyetemmel szemben, amelynek csak folyamatos fejlődés útján tudnak megfelelni

Az egyetem diákjai magas minőségű támogatást és tanácsokat kapnak a tanulási és karriercéljaik megvalósításához. Különösen jó felkészítést kapnak a hosszú távú, elkötelezett munkavégzésre egy rugalmas környezetben, ahol az élethosszig tartó tanulás természetes jelenség

A tanulásba integrált munka rengeteg lehetőséget biztosít a diákoknak, hogy éles, gyakorlati munkahelyzetben próbálhassák ki az órákon megszerzett elméleti tudásukat. A gyakornoki programok ennek egyik módját jelentik, de a University West sok más alternatívát is kínál, mint például a kooperatív oktatás, a diákok foglalkoztatása, projekt munkák, terepgyakorlatok illetve mentorprogramok. A munkaintegrált tanulás túllép azon a hierarchikus elképzelésen, mely a száraz, elméleti tudásanyagot fontosabbnak

tartja a munkahelyen megszerzett gyakorlati tapasztalatnál. Ehelyett ezeket egymás mellé helyezve, elmélet és gyakorlat összefonódását, és egymásra gyakorolt pozitív kölcsönhatását helyezi előtérbe

Emiatt az egyetem diákjai remekül tudnak mozogni az elmélet és a gyakorlat között, nem okoz számukra gondot sem a tervezés, sem a megvalósítás. Ez független gondolkodásmódot igényel, illetve azt, hogy a diákok előrelátók legyenek, fel tudják mérni a választásaik lehetséges következményeit, és értékelni tudják az önmaguk és mások által megvalósított akciókat. Az egyetemen végzett diákok sokoldalú felkészítést kapnak a munka világára, érett, aktív, demokratikus, tenni akaró európai polgárokká váljanak.

A duális és kooperatív képzés finanszírozása lehetséges forrásai

A svéd főiskola gyakorlati képzési formája az un. tanulmányokba integrált munka, amelyet a hallgatók az első évfolyamot követően kezdenek meg, abban az esetben, ha valamely vállalati partner befogadja őket. Az évenkénti gyakorlat összesen 10 hetet jelent, viszont azt a világ bármely pontján letölthetik a nagyszámú partnerség révén. A hallgatók csak a gyakorlati idő-szakra kapnak díjazást a vállalati partnertől, amelyet a vállalkozás a szakképzési járulékának a felhasználásával tud biztosítani, így többletköltséget legfeljebb a hallgatót mentoráló dolgozó munkából való kiesése jelent, ezt viszont minden vállalati partner bevételekkel fedezheti.

Wroclaw School of Banking

(Wrocław, Lengyelország)

Az intézmény képzési rendszere

Magánfenntartású intézmény. A működés csakis a kiváló oktatási szolgáltatásokkal biztosítható. Gdanskban folytatnak tipikusan

duális képzést, a gyakorlatra itt helyezik a legnagyobb hangsúlyt, külön szervezeti egység segíti a hallgatókat. A vállalatok, bankok kezdeményeznek, sok év munkája eredményeként alakult ki ez a gyakorlat. A sikereket annak tudják be, hogy rákényszerülnek a minőségi munkára és a jól felkészült hallgatókat örömmel fogadják a cégek. Sok vállalati szakember is tanít a kurzusokon.

A Wrocław School of Banking a Tudományos és Felsőoktatási Minisztérium döntése szerint 2006. szeptember 21-én Opolében is nyithatott fakultást. Az intézmény alap- és mesterképzés folytatására kapott felhatalmazást. Alapképzést kínálnak angol nyelvészet, pénzügy és számvitel, jogi és üzleti tanulmányok, logisztika, menedzsment (angol nyelvű üzleti adminisztráció specializációval), politikatudományok és turizmus és szabadidő szakokon. A mesterképzés pénzügy és számvitel, logisztika, menedzsment (angol nyelvű nemzetközi menedzsment specializációval) és turizmus és szabadidő szakokon.

A Wrocław School of Banking több mint 80 posztgraduális és MBA képzéssel áll a diákok rendelkezésére. Az üzleti képzés szakembereknek posztgraduális képzés angol nyelven kerül oktatásra.

Tehetséggondozás

Wrocław School of Banking Wrocław egy székhelye és 8 telephelye van, amelyikből az egyik telephelyen van duális képzése, de mindegyik képzés helyen kooperatív képzés járul hozzá a gyakorlati tudnivalók hallgatói elsajátításához. A külföldi vendég professzorok és számos külföldi országból érkező diák garantálja azt az egyedülálló képzési tapasztalatot, amelyik felkészíti a hallgatókat a nemzetközi karrierre. A tehetséges hallgatók a felsőoktatási intézmény széleskörű külföldi

partner kapcsolatainak köszönhetően részt vehetnek az Erasmus plus programban és egyéb hallgatói mobilitás programokban, valamint rövid nemzetközi projekteken működhhetnek közre.

A duális és kooperatív képzés finanszírozása lehetséges forrásai

A WSB magán felsőoktatási intézmény jellegénél fogva költségtérítéssel képzéseket folytat főként üzleti szakokon. A képzés minőségét jól tükrözi, hogy a végzett hallgatók rövid idő alatt jó álláshelyeket kapnak. A tanulmányok finanszírozását segíti, hogy az oktatási szakterülethez kapcsolódó vállalkozások sora hirdeti meg ösztöndíjakat, amely több esetben egyúttal a hallgatói gyakorlatokkal is összekapcsolódik – azaz az ösztöndíjat biztosító vállalkozásnál tudja a hallgató a tantervben előírt gyakorlatokat teljesíteni. A Wrocław-i képzőhelyen kifejezetten duális képzés nincs, viszont Gdanskban indítottak duális képzéseket pénzügyi területen, ahol elsősorban bankok biztosítanak gyakorlati helyszínt a hallgatóknak. A bankok hasonló kedvezményt kapnak a duális hallgatók foglalkoztatására, mint hazánkban, azaz a lengyel rendszernek megfelelő szakképzési járulék befizetését fordíthatják a hallgató díjazására. Mivel ennek nincs jogszabályokban rögzített minimuma, ezért több hallgatót is foglalkoztathatnak a cégek párhuzamosan többletköltségek felmerülése nélkül, függően a vállalkozás méretétől.

The International University of Logistics and Transport in Wrocław (Wrocław, Lengyelország)

Az intézmény képzési rendszere

A duális képzés lényege, hogy a tudás megszerzése mellett tapasztalatokat is gyűjtenek a hallgatók.

A vállalatoknál végzett diplomakészítésből indult ki, majd egyre korábbra szervezték a vállalati tapasztalatszerzést, míg végül a képzés második évétől kezdődően alakították ki a rendszert. Három nap elmélet (hétfő-szerda) és két nap gyakorlat (csütörtök-péntek) váltakozásával folyik a képzés. A cégek ösztöndíjat adnak, amelyből a hallgató fedezheti a tandíját.

Duális képzés, mint az alapképzés egy új formája a közlekedés és logisztika alapszakon érhető el. A képzés sajátossága az elméleti és tapasztalati tudás kombinálása. Az elméleti ismeretek birtokában a hallgatók a szakemberekkel történő közvetlen tanulási kapcsolatban elsajátít-hatják a gyakorlati ismereteket is. A duális hallgatók tehát a képzési idejük végén már szakmai tapasztalattal rendelkeznek, amely vonzó tulajdonság a munkaerőpiacon. A képzési programot az iskola és a képzésbe bevont cégek közösen alkották meg és fogadták el, így azt minden képzésben részt vevő érintett ismeri és betartja. A cégeknél az oktatást a szakterületnek megfelelő szakemberek végzik.

A duális képzési program a 30 legtehetségesebb hallgatónak érhető el, mint javadalmazás, mert a cégek teljes mértékben megtérítik a képzés díját (a fizetés nem lehet alacsonyabb, mint a havi tandíj). A hallgatók teljesítménye alapján a duális képzésben a második évtől a képzés végéig vehetnek részt a hallgatók.

Közvetlen kontaktus révén a munkaadókat, a társaság működését és az elvárások megismerhetik a hallgatók. Értékes tapasztalatokra tehetnek szert. Számukra ez egy nagy lehetőség, hogy felkészüljenek a munka világára. Az intézmények pedig megismerhetik a munkaerő piaci igényeket a diplomásokkal szemben.

Tehetség gondozás

The International University of Logistics and Transport in Wrocław magán felsőoktatási intézményben az 1. tanulmányi év lezárását követően a legtehetségesebb 30 hallgató vehet részt a duális képzésben a 2. év kezdetétől. A hallgatók a szorgalmi időszak minden hetében hétfőtől szerdáig a felsőoktatási intézményben folytatnak elméleti tanulmányokat, csütörtökön és pénteken pedig a duális vállalati partnernél sajátítják el a gyakorlatot. A duális vállalati partnerek (6) a náluk végzett gyakorlati munkáért fizetést adnak, amely nem lehet kevesebb, mint a tandíj, így a tanulmányok hallgatói finanszírozása is megoldott.

Eredmények

A hazaitól eltérő tapasztalatok:

- A duális képzés kezdete nem az első félév, hanem egy tanévnyi oktatást és tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítva dönt a hallgató a duális jellegű képzési módszertan vállalásáról.
- A duális képzésre felvételizőknek elő írott követelmény az általános gimnáziumi vagy szakközépiskolai érettségi megléte. Továbbá, a tanulmány megkezdése előtt a hallgatóknak egy minimum 12 hónapos képzésen kell részt venniük egy elismert németországi továbbképzési központban. Ez után kezdődik a tanulmányi év, amely elvégzésével lehetőség nyílik a duális képzésre történő jelentkezésre. A duális képzés első vagy második szemeszterében gyakorlati képzésre kerül sor egy elismert vállalatnál Hessenben. A rövidebb gyakorlat alatt (2-3 hónap) a hallgatókat alkalmazottként veszik fel és biztosítva vannak, a hosszabb gyakorlat alatt (8 hónap) pedig gyakornokként alkalmazzák őket. Összességében a hallgatóknak 22 hónapnyi gyakorlaton kell

részt venniük. Mindezek elvégzése után tudják csak a hallgatók a vizsgájukat letenni és végzettségüket megszerezni. A szakmai gyakorlat értékelésébe mind a gyakorlati idő, mind a vizsgán kapott érdemjegy beleszámít.

- A vállalat határozza meg a képzés konkrét profilját és tartalmát – egyeztetve az oktatási intézménnyel. A gyakorlati tartalom számonkérést a vállalat határozza meg.
- Nem minden intézményben volt kifejezetten duális képzés, de a szakmai tapasztalat megszerzésére mindenhol lehetősége van a hallgatónak.
- A duális képzést általában nem az első évtől kezdik el, először általános képzést kapnak az oktatási intézményben a diákok.
- Nem minden hallgató tud bekerülni a duális képzésbe, csak a legjobb hallgatóknak van lehetősége.
- A trollháteni egyetemen a hallgatóknak már a képzés megkezdése előtt meg kell jelölniük egy vállalkozást, ahol majd a gyakorlati idejüket töltik.
- A képzés befejezésével a vállalkozások csak a számukra legjobban teljesítő diákokat foglalkoztatják tovább.
- A képzésben a vállalkozások szorosan együttműködnek az intézményekkel.

Jó ötletek, hazai hasznosíthatóság:

- Jelentős erőfeszítéseket tesznek a differenciált foglalkoztatásra, legyen az a gyakorlatok miatti eltérő időbeosztás, vagy a projektmunka miatti eltérés a hagyományos képzéstől.
 - Jó gyakorlatként a duális foglalkoztatásra vonatkozó nagyszámú és motivált vállalkozói partnerséget említhetjük meg
- Németországban, illetve a vállalkozás és a hallgató duális képzésre vonatkozó szerződésének rugalmasságát lehet megemlíteni Dániában.
- A duális képzésbe csak első évfolyamot sikeresen teljesítő hallgatók kerülhetnek be Svédországban, ezáltal csökken a hallgatókba fektetett ráfordítások megtérülésének kockázata. Előnyös tehát, ha a hallgató nem a képzés kezdetétől vesz részt a duális képzésben. Egy alaptanulmány után legyen csak lehetősége a gyakorlat megkezdésére egy vállalkozásnál.
 - Jó gyakorlatként a duális hallgatói szerződések rugalmassága említhető, amelyben a foglalkoztató vállalkozás igényeinek megfelelő idejű és tartalmú gyakorlati előírások kerülnek megfogalmazásra.
 - Összességében a tanulmányút tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a duális és kooperatív gyakorlatok finanszírozása a vállalati költségeknek a szakképzési hozzájárulás (vagy annak megfelelő járulék) vállalaton belüli felhasználásával történik, de több eseten ez nem a teljes tanulmányi időre, hanem csak a gyakorlatban eltöltött időre vonatkozik, tehát a hallgatók csak akkor kapnak díjazást, így nem terheli a vállalkozások költségeit a duális hallgató. Ezen felül több országban biztosított a hallgatói mentorok munkából való kiesésének kompenzálása külön erre nyitott forrásokból, esetlegesen pályázati forrásokból. Ez utóbbi egyelőre a hazai duális hallgatói rendszerből teljesen hiányzik!
 - A nem duális képzésben részvevő hallgatók számára hasznos lehet a

második és negyedik félévet követő nyári szünetekben való hosszabb idejű (6-10 hét) üzemi gyakorlat bevezetése a vállalattal előre egyeztetett program alapján.

- A vállalkozások differenciálnak a diákok között teljesítményük arányában, és a legjobbak több finanszírozásban részesülnek. Ez a hallgatókat is motiválja a tanulmányaikban.

Összegzés

A projekt keretében alkalom volt az intézményi képzési rendszerek tanulmányozására, az oktatás-szervezési sajátosságokról információk gyűjtésére, ami az összehasonlításokat is lehetővé tette. A kapott eredmények segítségével a projektben közreműködő oktatók az egyes alapképzési szakokhoz a Főiskola számára egy mintamodellt dolgoztak ki, amelyek alkalmazása a képzés hatékonyságának javulását eredményezheti a jövőben.